

4 ตุลาคม 2564

เรียน ผู้จัดการ

ธนาคารพาณิชย์ทุกแห่ง

สถาบันการเงินเฉพาะกิจทุกแห่ง

ผู้ให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่มีใช้สถาบันการเงิน

ที่ ธพท.ผนช.(02) ว. 948 /2564 เรื่อง นำส่งแนวนโยบายการรู้จักและการบริหาร
ติดตามความเสี่ยงร้านค้าสำหรับการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์
(Policy Guideline: Know Your Merchant (KYM))

ที่ผ่านมา ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธพท.) ได้ออกหลักเกณฑ์การรู้จักลูกค้า (Know Your Customer: KYC) สำหรับการเปิดบัญชีเงินฝากของสถาบันการเงิน และการเปิดใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้การรู้จักลูกค้ามีความปลอดภัยและน่าเชื่อถือ รองรับการทำธุรกรรมด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งในปัจจุบันมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและขยายเป็นวงกว้าง

ธพท. เห็นควรส่งเสริมให้ผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินที่ให้บริการรับชำระเงินแก่ร้านค้าด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ มีกระบวนการรู้จักและพิสูจน์ทราบร้านค้า รวมทั้งการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เพียงพอเหมาะสมกับระดับความเสี่ยงของร้านค้า ธพท. จึงกำหนดแนวนโยบายการรู้จักและการบริหารติดตามความเสี่ยงร้านค้าสำหรับการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ผู้ประกอบการธุรกิจใช้เป็นแนวปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานขั้นต่ำ โดยจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2565 สรุปสาระสำคัญที่ขอให้ผู้ประกอบการดำเนินการ ดังนี้

1. จัดให้มีการประเมินและจัดระดับความเสี่ยงร้านค้า (Merchant categorization) โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ (1) ร้านค้าทั่วไป (2) ร้านค้าที่เข้าลักษณะความเสี่ยงสูง และ (3) ร้านค้าที่เข้าลักษณะต้องห้าม
2. กำหนดนโยบายการรู้จักร้านค้า แนวปฏิบัติและกระบวนการประเมิน ติดตาม สอบทาน และบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญ ตั้งแต่เริ่มกระบวนการรู้จักร้านค้าจนถึงการยุติความสัมพันธ์กับร้านค้าตามระดับความเสี่ยงร้านค้า และสอดคล้องกับกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง สำหรับร้านค้าที่เข้าลักษณะความเสี่ยงสูง ผู้ประกอบธุรกิจต้องกำหนดนโยบาย

ผนชว90-กส65006-25641004

กส650	วันที่ 4 ต.ค. 2564
-------	--------------------

แนวปฏิบัติ และกระบวนการสำหรับร้านค้าเพิ่มเติมจากแนวปฏิบัติขั้นต่ำที่ใช้กับร้านค้าทั่วไป รวมถึงกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามนโยบายและแนวปฏิบัติที่วางไว้อย่างเคร่งครัด

ทั้งนี้ ท่านสามารถดาวน์โหลดแนวนโยบายดังกล่าวได้จากทางเว็บไซต์ของ ธปท. ที่ <https://www.bot.or.th/Thai/PaymentSystems/StandardPS/Pages/default.aspx>

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวสิริธิดา พนมวัน ณ อยุธยา)

ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายนโยบายระบบการชำระเงิน

และเทคโนโลยีทางการเงิน

ผู้ว่าการแทน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวนโยบายการรู้จักและการบริหารติดตามความเสี่ยงร้านค้าสำหรับการรับชำระเงิน
ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (Policy Guideline: Know Your Merchant (KYM))

ฝ่ายนโยบายระบบการชำระเงิน

โทรศัพท์ 0 2283 5137, 0 2283 6718, 0 2356 7230

หมายเหตุ [] ธนาคารจะจัดให้มีการประชุมชี้แจง

[✓] ไม่มีการประชุมชี้แจง

แนวนโยบายการรู้จักและการบริหารติดตามความเสี่ยงร้านค้า

สำหรับการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

(Policy Guideline: Know Your Merchant (KYM))

4 ตุลาคม 2564

ธนาคารแห่งประเทศไทย

จัดทำโดย

ฝ่ายนโยบายระบบการชำระเงิน

สายนโยบายระบบการชำระเงินและเทคโนโลยีทางการเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทย

โทรศัพท์ 0 2283 5137, 0 2283 6718, 0 2356 7230

โทรสาร 0 2282 7717

email: OversightDivisionPSD@bot.or.th

ผนวช90-กส65006-25641004

กส650

วันที่ 4 ต.ค. 2564

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
1. เหตุผลในการออกแนวนโยบาย	1
2. ขอบเขตการบังคับใช้	1
3. เนื้อหา.....	2
3.1 นิยาม	2
3.2 แนวนโยบายการรู้จักและการบริหารติดตามความเสี่ยงร้านค้า	2
4. วันเริ่มต้นบังคับใช้.....	4

แนวนโยบายการรู้จักและการบริหารติดตามความเสี่ยงร้านค้า
สำหรับการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์
(Policy Guideline: Know Your Merchant (KYM))

1. เหตุผลในการออกแนวนโยบาย

ในปัจจุบันการชำระค่าสินค้าหรือบริการผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของการซื้อขายสินค้าหรือบริการจากร้านค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์หรือร้านค้าออนไลน์ได้รับความนิยมและมีปริมาณธุรกรรมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ (ผู้ประกอบธุรกิจ) มีการอำนวยความสะดวกแก่ร้านค้าในการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น การวางเครื่องรับบัตร (Electronic Data Capture: EDC) การให้บริการ Quick Response Code (QR Code) และการรับชำระเงินรูปแบบต่าง ๆ โดยมีการทำความรู้จักและการบริหารติดตามความเสี่ยงร้านค้าที่แตกต่างกัน ทั้งในมิติของการพิจารณาความเสี่ยงของประเภทสินค้าหรือบริการ ความเสี่ยงของร้านค้า และความเสี่ยงของวิธีการรับชำระค่าสินค้าหรือบริการ ซึ่งการประเมินความเสี่ยงที่ไม่เพียงพอ อาจส่งผลให้มีการใช้การรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นช่องทางการทุจริต การฟอกเงิน หรือการหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งอาจส่งผลเสียหายต่อลูกค้าได้

ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้กำหนดแนวนโยบายการรู้จักและการบริหารติดตามความเสี่ยงร้านค้าสำหรับการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (Know Your Merchant: KYM) เพื่อให้ผู้ประกอบธุรกิจใช้เป็นแนวปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานขั้นต่ำในการกำหนดกระบวนการรู้จักและการบริหารติดตามความเสี่ยงร้านค้า ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย มาตรการบริหารความเสี่ยง กระบวนการควบคุมภายใน การติดตามตรวจสอบและทบทวนความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอเหมาะสมสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของร้านค้า โดยมีหลักการสำคัญ คือ

- 1) การจัดกลุ่มและกำหนดกระบวนการรู้จักร้านค้าที่สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของร้านค้าและกฎหมายหรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง
- 2) การบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีกลไก กระบวนการ ระบบงาน หรือเครื่องมือที่เหมาะสมกับระดับความเสี่ยงของร้านค้า และสามารถติดตามตรวจสอบได้อย่างต่อเนื่อง
- 3) การรู้จักและการบริหารติดตามความเสี่ยงร้านค้ามีมาตรฐานระหว่างผู้ประกอบธุรกิจ และไม่เป็นการให้กับผู้ประกอบธุรกิจเกินสมควร
- 4) ระบบการชำระเงินมีความปลอดภัยในการให้บริการ

2. ขอบเขตการบังคับใช้

แนวนโยบายฉบับนี้ใช้กับผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับตามพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560

3. เนื้อหา

3.1 นิยาม

แนวนโยบายฉบับนี้

“ผู้ประกอบการธุรกิจ” หมายความว่า ผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน

“การรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า ธุรกิจการรับชำระเงินค่าสินค้าหรือค่าบริการด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือบัตรอิเล็กทรอนิกส์หรือรูปแบบอื่นใด ให้แก่ผู้ขายสินค้าหรือผู้ให้บริการหรือเจ้าหน้าที่

“แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ” หมายความว่า แหล่งข้อมูลที่ให้ข้อมูลหรือจัดทำข้อมูลอย่างมีเหตุผล มีหลักเกณฑ์ หรือมีการอ้างอิง เพื่อให้ประชาชนหรือกลุ่มธุรกิจสามารถตรวจสอบหรือทราบข้อมูลต่าง ๆ ได้

“ชปท.” หมายความว่า ธนาคารแห่งประเทศไทยตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารแห่งประเทศไทย

3.2 แนวนโยบายการรู้จักและการบริหารติดตามความเสี่ยงร้านค้า

การรู้จักและบริหารติดตามความเสี่ยงร้านค้า ผู้ประกอบธุรกิจต้องดำเนินการ ดังนี้

3.2.1 กำหนดนโยบาย มาตรการบริหารความเสี่ยง กระบวนการควบคุมภายใน และการติดตามตรวจสอบความเสี่ยง

การติดตามตรวจสอบความเสี่ยงที่ครอบคลุมการจัดระดับความเสี่ยงร้านค้า การรู้จักร้านค้า และการบริหารติดตามความเสี่ยงที่สอดคล้องกับความเสี่ยงของร้านค้าและกฎหมายหรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง เช่น หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการแสดงตนของลูกค้าและการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการรู้จักลูกค้า (Know Your Customer: KYC) สำหรับการเปิดบัญชีเงินฝาก หรือการเปิดใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น โดยนโยบายดังกล่าวต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริษัทหรือคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งจัดให้มีการเผยแพร่และจัดอบรมแก่พนักงานหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปตามนโยบาย มาตรการ และแนวทางดังกล่าว และจัดให้มีการทบทวนและปรับปรุงนโยบาย มาตรการบริหารความเสี่ยง กระบวนการควบคุมภายในและการติดตามตรวจสอบความเสี่ยงและการปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

3.2.2 ประเมินและจัดระดับความเสี่ยงร้านค้าจากข้อมูลและหลักฐานของร้านค้า (Merchant categorization)

โดยจัดระดับความเสี่ยงตามรูปแบบลักษณะและประเภทของธุรกิจ และต้องคำนึงถึงปัจจัยความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต การฟอกเงิน และการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นขั้นต่ำ หรือการหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามกฎหมายหรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ผู้ประกอบธุรกิจอาจนำปัจจัยความเสี่ยงตามแนวทางของผู้ให้บริการเครือข่ายบัตรระหว่างประเทศ (International Card Schemes) มาใช้ในการประเมินและจัดระดับความเสี่ยงด้วยก็ได้ โดยแนวทางการจัดระดับความเสี่ยงร้านค้าแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่

1) **ร้านค้าทั่วไป** : ร้านค้าที่ผู้ประกอบการธุรกิจประเมินแล้วว่าขายสินค้าหรือบริการทั่วไป ที่ไม่เข้าลักษณะความเสี่ยงสูงหรือไม่ใช่ร้านค้าที่เข้าลักษณะต้องห้าม

2) **ร้านค้าที่เข้าลักษณะความเสี่ยงสูง** : ร้านค้าที่ผู้ประกอบการธุรกิจประเมินว่าขายสินค้าหรือบริการที่เข้าลักษณะความเสี่ยงสูงจากการประเมินจากปัจจัยความเสี่ยง เช่น ประเภทสินค้าหรือบริการ ช่องทางการขายสินค้าหรือบริการ รูปแบบธุรกิจ สถานที่ตั้งของร้านค้า เป็นต้น หรือเข้าลักษณะตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ผู้ประกอบการอาจนำแนวทางการจัดประเภทสินค้าหรือบริการตาม Merchant Category Code (MCC) ของผู้ให้บริการเครือข่ายบัตรระหว่างประเทศมาใช้ในการประเมินความเสี่ยงด้วยก็ได้

3) **ร้านค้าที่เข้าลักษณะต้องห้าม** : ร้านค้าที่ผู้ประกอบการธุรกิจประเมินแล้วว่าขายสินค้าหรือบริการอย่างหนึ่งอย่างใดต้องห้ามโดยกฎหมายชัดเจน หรือที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน เช่น ร้านค้าที่ขายสินค้าหรือบริการที่เข้าข่ายความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

3.2.3 แนวปฏิบัติในการรู้จักและบริหารติดตามความเสี่ยงร้านค้า ครอบคลุมกระบวนการตั้งแต่การรู้จักร้านค้าจนถึงการติดตามตรวจสอบและยุติความสัมพันธ์ ให้สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงร้านค้า โดยร้านค้าทุกแห่งปฏิบัติตามแนวปฏิบัติขั้นต่ำ สำหรับร้านค้าที่เข้าลักษณะความเสี่ยงสูงต้องปฏิบัติตามแนวปฏิบัติเพิ่มเติมด้วย ดังนี้

1) แนวปฏิบัติขั้นต่ำ

1.1) การรู้จักร้านค้าเพื่อให้บริการรับชำระเงิน (Onboarding)

1.1.1) ผู้ประกอบการธุรกิจต้องทำความรู้จักเจ้าของร้านค้าหรือผู้มีอำนาจจัดการร้านค้า (KYM) ทั้งบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล โดยต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การแสดงตนของลูกค้าและการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน รวมถึงหลักเกณฑ์การรู้จักลูกค้า (Know Your Customer: KYC) สำหรับการเปิดบัญชีเงินฝาก การเปิดใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ของ ธพท. หรือการให้บริการรับชำระเงินรูปแบบอื่น แล้วแต่กรณี

1.1.2) ผู้ประกอบการธุรกิจพิสูจน์ทราบข้อมูลและหลักฐานร้านค้า (Verification) ให้สอดคล้องกับลักษณะและความเสี่ยงของธุรกิจแต่ละประเภท เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความแท้จริง และความป็นปัจจุบันของข้อมูลและหลักฐานของร้านค้า

1.2) การบริหารติดตามความเสี่ยงร้านค้า (Ongoing monitoring)

1.2.1) ผู้ประกอบการธุรกิจกำหนดมาตรการ แนวทางดำเนินการ กระบวนการและกลไกในการบริหารติดตาม และตรวจสอบความเสี่ยง ความเคลื่อนไหวของธุรกรรมรับชำระเงิน รวมถึงติดตามปรับปรุงข้อมูลสถานะของร้านค้าที่ตนให้บริการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อทราบถึงระดับความเสี่ยงของร้านค้าที่อาจเปลี่ยนแปลงไป

เช่น การเปลี่ยนแปลงประเภทสินค้าหรือรายได้จากการขายสินค้า พร้อมทั้งจัดทำรายชื่อกลุ่มร้านค้าที่ต้องติดตามอย่างใกล้ชิด (Watch list) ด้วย

1.2.2) คู่มือกระบวนการบริหารติดตามความเสี่ยงของร้านค้าครอบคลุมทั้งร้านค้าหลัก (Master merchant) และร้านค้าอื่นภายใต้ร้านค้าหลัก (Sub-merchant) ซึ่งผู้ประกอบการธุรกิจควรกำหนดให้ร้านค้าหลักถือปฏิบัติตามนโยบายฉบับนี้เพื่อดูแลร้านค้าอื่นภายใต้ร้านค้าหลัก เช่น กำหนดให้มีแนวทางในการดำเนินการกับร้านค้าอื่นภายใต้ร้านค้าหลักในกรณีที่พบความผิดปกติของร้านค้าดังกล่าว

1.2.3) กำหนดตัวชี้วัดความเสี่ยง และความถี่ในการติดตามและทบทวนความเสี่ยงของร้านค้าให้สอดคล้องตามระดับความเสี่ยง เพื่อให้มั่นใจว่าการจัดระดับความเสี่ยงร้านค้ายังคงสะท้อนความเสี่ยงของร้านค้าได้อย่างเหมาะสม

1.2.4) กำหนดแนวทางและกรอบเวลาดำเนินการ กรณีตรวจพบความผิดปกติของร้านค้า ตลอดจนกำหนดให้มีระยะเวลาและขั้นตอนการรายงานข้อมูลต่อผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามนัยสำคัญของความผิดปกติดังกล่าว

1.2.5) มีแนวทางปรับปรุงข้อมูลร้านค้า ข้อมูลของเจ้าของร้านค้าหรือผู้มีอำนาจจัดการร้านค้า และข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลดังกล่าวถูกต้อง เป็นปัจจุบัน

2) แนวปฏิบัติเพิ่มเติม

2.1) การรู้จักร้านค้าเพื่อให้บริการรับชำระเงิน (Onboarding) การพิสูจน์ทราบข้อมูลและหลักฐานร้านค้า (Verification) ให้ตรวจสอบจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ เพื่อให้สามารถบ่งชี้และเชื่อได้ว่าข้อมูลและหลักฐานของร้านค้าถูกต้อง แท้จริง และเป็นปัจจุบัน เช่น การตรวจสอบหลักฐานการจดทะเบียนพาณิชย์หรือพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กับกระทรวงพาณิชย์ การตรวจสอบหน้าร้าน (Site visit) การตรวจสอบช่องทางการขายทางออนไลน์จากเว็บไซต์ เป็นต้น

2.2) การบริหารติดตามความเสี่ยงร้านค้า (Ongoing monitoring) การตรวจสอบและติดตามความเสี่ยงต้องดำเนินการในระดับที่เข้มข้นสำหรับร้านค้าที่เข้าลักษณะความเสี่ยงสูง โดยมีระบบงานหรือเครื่องมือที่ช่วยให้ติดตามและตรวจสอบธุรกรรมของร้านค้าได้อย่างครอบคลุมเพียงพอ หรือด้วยวิธีการพิเศษ เช่น การเพิ่มความถี่ในการออกตรวจสอบหน้าร้านหรือช่องทางการขายทางออนไลน์ การตรวจสอบแบบไม่แสดงตน (Mystery shopping) ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวรวมถึงร้านค้าในกลุ่มที่ต้องติดตามอย่างใกล้ชิด (Watch list) ด้วย และมีแนวทางดำเนินการที่ชัดเจนกรณีตรวจพบความผิดปกติ

3) ร้านค้าที่เข้าลักษณะต้องห้าม ผู้ประกอบการธุรกิจต้องไม่ดำเนินการใด ๆ ที่เป็นการให้บริการหรือสนับสนุน หรือส่งเสริมให้เกิดการหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

4. วันเริ่มต้นบังคับใช้

นโยบายฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2565 เป็นต้นไป

**คำถาม-คำตอบแนวท่ายแนวนโยบายการรู้จักและการบริหารติดตามความเสี่ยงร้านค้า
สำหรับการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (Policy Guideline: Know Your Merchant (KYM))**

คำถาม	คำตอบ
1. ขอบเขตการบังคับใช้ตามแนวนโยบาย KYM	
<p>แนวนโยบายฯ ฉบับนี้บังคับใช้กับการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับประเภทใดบ้าง ทั้งสถาบันการเงินและที่มีใช้สถาบันการเงิน (Non-bank) ใช่หรือไม่ รวมถึงการให้บริการโอนเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือไม่</p>	<p>แนวนโยบายฯ ฉบับนี้บังคับใช้กับผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน (ผู้ประกอบธุรกิจ) ทั้งที่เป็นสถาบันการเงินและที่มีใช้สถาบันการเงิน ซึ่งมีลักษณะให้บริการรับชำระเงินค่าสินค้าหรือค่าบริการด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือบัตรอิเล็กทรอนิกส์หรือรูปแบบอื่นใดให้แก่ผู้ขายสินค้าหรือผู้ให้บริการหรือเจ้าหนี้ เช่น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ประกอบธุรกิจบริการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วย <ol style="list-style-type: none"> 1.1 ผู้ประกอบธุรกิจบริการแก่ผู้รับบัตร (Acquirer) 1.2 ผู้ประกอบธุรกิจบริการสนับสนุนบริการแก่ผู้รับบัตร (Payment Facilitator) 1.3 ผู้ประกอบธุรกิจบริการรับชำระเงินแทน 2. ผู้ประกอบธุรกิจบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money)
2. ประเภทร้านค้าและลักษณะธุรกรรมที่ผู้ประกอบธุรกิจต้องปฏิบัติตามแนวนโยบายฯ	
<p>2.1 ร้านค้าประเภทใด หรือธุรกรรมลักษณะใด ที่ผู้ประกอบธุรกิจต้องปฏิบัติตามแนวนโยบายฯ ฉบับนี้ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ร้านค้านิติบุคคลบางประเภทจะได้รับยกเว้นหรือไม่ เช่น หน่วยงานราชการ (รวม อบต.) วัด มูลนิธิ สถานศึกษา โรงพยาบาล ● ธุรกรรม Online Direct Debit 	<p>ประเภทร้านค้าและลักษณะธุรกรรมที่ผู้ประกอบธุรกิจต้องปฏิบัติตามแนวนโยบายฯ ฉบับนี้ ผู้ประกอบธุรกิจต้องพิจารณาให้เป็นไปตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) เป็นขั้นต่ำ เช่น หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการแสดงตนของลูกค้าและการพิสูจน์ทราบตัวตนลูกค้า หลักเกณฑ์เกี่ยวกับแนวทางในการพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงด้านการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย หรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง เป็นต้น</p> <p>แนวนโยบายฯ ฉบับนี้ครอบคลุมถึงการให้บริการธุรกรรม Online Direct Debit ด้วย ซึ่งธุรกรรมดังกล่าว</p>

คำถาม	คำตอบ
	<p>มีลักษณะเป็นการรับชำระเงินค่าสินค้าหรือค่าบริการจากลูกค้าโดยการตัดเงินผ่านบัญชีธนาคารของลูกค้าตามระยะเวลาที่ตกลงกัน ตัวอย่างเช่น การรับชำระเงินค่าไฟของลูกค้าให้กับบริษัท ก. ผู้ประกอบธุรกิจเข้าข่ายให้บริการรับชำระเงินแทน ต้องทำความรู้จักและบริหารจัดการติดตามความเสี่ยงร้านค้าซึ่งคือ บริษัท ก. ตามแนวนโยบายฯ ฉบับนี้</p> <p>ทั้งนี้ ธปท. อาจกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมให้ผู้ประกอบธุรกิจถือปฏิบัติ เพื่อทำความรู้จักและบริหารจัดการติดตามความเสี่ยงร้านค้าเพิ่มเติมในภายหลังได้ หาก ธปท. พิจารณาแล้วเห็นว่าร้านค้าประเภทใด หรือธุรกรรมลักษณะใดมีความเสี่ยงในการทำทุจริตและฟอกเงินเพิ่มขึ้น</p>
<p>2.2 กรณีที่ร้านค้าใช้เครื่องรูดบัตรที่เป็นการ Share Partition ของหลายผู้ประกอบธุรกิจรวมกัน จะต้องดำเนินการตามแนวนโยบายฯ อย่างไร</p>	<p>ผู้ประกอบธุรกิจทุกแห่งที่ร่วมให้บริการรับชำระเงินกับร้านค้าดังกล่าว มีหน้าที่ต้องจัดให้มีการทำความรู้จักและบริหารจัดการติดตามความเสี่ยงร้านค้าให้เหมาะสมกับระดับความเสี่ยงของร้านค้า ตามแนวนโยบายฯ ฉบับนี้ และตามหลักเกณฑ์ของ ปปง. ด้วย</p>
<p>3. แนวทางการทำความรู้จักร้านค้า (Onboarding) และการบริหารจัดการติดตามความเสี่ยงร้านค้า (Ongoing monitoring)</p>	
<p>3.1 การทำความรู้จักลูกค้า (Know Your Customer: KYC) สำหรับบัญชีเงินฝากของร้านค้า เป็นส่วนหนึ่งของการทำ KYM ร้านค้าทุกครั้ง ใช่หรือไม่</p>	<p>การทำ KYC และการทำ KYM มีความแตกต่างกัน โดยการทำ KYM นั้น ประสงค์ให้ผู้ประกอบธุรกิจรู้จักร้านค้าที่ให้บริการ ทั้งการพิสูจน์ทราบเจ้าของ/ผู้มีอำนาจจัดการร้านค้า และกิจการร้านค้า รวมถึงการบริหารจัดการความเสี่ยงร้านค้าตามระดับความเสี่ยงของร้านค้า</p> <p>ขณะที่การทำ KYC เป็นการรู้จักลูกค้าของผู้ประกอบธุรกิจ กรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจเคยทำ KYC เจ้าของ/ผู้มีอำนาจจัดการร้านค้ามาแล้ว ผู้ประกอบธุรกิจสามารถนำข้อมูลจากการทำ KYC มาใช้ประกอบการทำ KYM ก็ได้ ที่สำคัญ คือ ข้อมูลที่นำมาใช้ประกอบการพิจารณาต้องเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง แท้จริง และเป็นปัจจุบันตามเกณฑ์ที่กำหนด</p>

คำถาม	คำตอบ
<p>3.2 กระบวนการรู้จักร้านค้า โดยเฉพาะร้านค้าที่รับชำระเงินด้วย QR Code ในทางปฏิบัติ ผู้ประกอบธุรกิจอาจไม่สามารถออกตรวจสอบหน้าร้าน (site visit) ร้านค้าได้ทุกแห่ง โดยผู้ประกอบธุรกิจจะออก site visit ในกรณีที่พบว่าร้านค้ามีความผิดปกติ เช่น ยอดขายไม่สอดคล้องกับประเภทธุรกิจ หรือดำเนินการในลักษณะสุมบางร้านค้าเพื่อออก site visit เท่านั้น จะทำได้หรือไม่</p>	<p>เนื่องจากร้านค้าที่รับชำระเงินด้วย QR Code มีทั้งที่เป็นร้านค้าทั่วไปและร้านค้าที่มีลักษณะความเสี่ยงสูง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>กรณีร้านค้าทั่วไป</u>: ผู้ประกอบธุรกิจไม่จำเป็นต้องออก site visit ร้านค้า โดยอาจตรวจสอบข้อมูลจากวิธีการอื่น เช่น สอบถามข้อมูลทางโทรศัพท์ หรือพิจารณาจากเอกสาร เป็นต้น 2. <u>กรณีร้านค้าที่มีลักษณะความเสี่ยงสูง</u>: ผู้ประกอบธุรกิจต้องจัดให้มีมาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงให้เหมาะสมกับระดับความเสี่ยงของร้านค้า ซึ่งควรมีการ site visit ร้านค้า หรือหากผู้ประกอบธุรกิจเห็นว่ามีกลไกหรือกระบวนการอื่นที่มั่นใจว่าทำให้การ Ongoing monitoring มีประสิทธิภาพเพียงพอสามารถนำมาใช้ทดแทนการ site visit หรือใช้ร่วมกันได้ และผู้ประกอบธุรกิจควรต้องกำหนดเงื่อนไขและแนวทางดำเนินการที่ชัดเจนรองรับ เมื่อเกิดเหตุผิดปกติต้องดูแลคุ้มครองผู้ใช้บริการอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม <p>ทั้งนี้ การตรวจสอบและการดำเนินการใด ๆ ต้องไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่ ปปง. กำหนด</p>
<p>3.3 มาตรการในการบริหารติดตามความเสี่ยง (Ongoing monitoring) ร้านค้าที่เข้าลักษณะความเสี่ยงสูง โดยการติดตามความเคลื่อนไหวของธุรกรรมที่มีความผิดปกติ เช่น ยอดขายไม่สอดคล้องกับประเภทธุรกิจ หรือช่วงเวลาที่ทำรายการไม่สอดคล้องกับเวลาทำการของร้านค้านั้น ๆ และให้ร้านค้าส่งเอกสารใบอนุญาตประกอบกิจการล่าสุดมายืนยัน จะเพียงพอหรือไม่</p>	<p>ตามเจตนารมณ์ของแนวนโยบายฯ ผู้ประกอบธุรกิจต้องติดตามและบริหารความเสี่ยงของร้านค้าอย่างต่อเนื่อง เพื่อประเมิน จัดระดับความเสี่ยง และกำหนดแนวปฏิบัติและมาตรการ ที่สอดคล้องกับความเสี่ยงร้านค้าที่อาจเปลี่ยนแปลงไปได้อย่างเพียงพอเหมาะสม</p> <p>การพิจารณาข้อมูลจากใบอนุญาตประกอบกิจการล่าสุด ผู้ประกอบธุรกิจต้องพิจารณาว่าเพียงพอในการติดตามและบริหารความเสี่ยงร้านค้าตามเจตนารมณ์ของแนวนโยบายฯ ข้างต้นหรือไม่ หากไม่เพียงพอ ควรต้องกำหนดปัจจัย ข้อมูลธุรกรรม หรือข้อมูลอื่นใด เพื่อให้ผู้ประกอบธุรกิจใช้บริหารติดตามความเสี่ยงร้านค้านั้น ๆ ได้ตามระดับความเสี่ยงร้านค้า โดยควรคำนึงถึงแนวปฏิบัติที่ดีและเทียบเคียงกับมาตรฐานในการปฏิบัติของภาคธุรกิจ โดยผู้ประกอบธุรกิจอาจพิจารณาหรือ</p>

คำถาม	คำตอบ
	<p>กำหนดวิธีการอื่นเพิ่ม เพื่อบริหารติดตามความเสี่ยง เช่น การเพิ่มความถี่ในการออกตรวจสอบหน้าร้านหรือ ช่องทางการขายทางออนไลน์ การตรวจสอบแบบ ไม่แสดงตน (Mystery shopping) เป็นต้น</p> <p>ทั้งนี้ ในการดำเนินการดังกล่าว ผู้ประกอบธุรกิจต้อง กำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจน และอาจพิจารณาให้ เหมาะสมกับร้านค้าแต่ละรายได้</p>
<p>3.4 ผู้ประกอบธุรกิจต้องทำความรู้จักร้านค้าเดิม ทั้งหมดที่ได้ให้บริการรับชำระเงินก่อนที่แนวนโยบาย จะบังคับใช้ด้วยหรือไม่</p>	<p>กรณีร้านค้าที่ผู้ประกอบธุรกิจยังไม่เคยทำความรู้จัก เช่น ทำเฉพาะ KYC เจ้าของ/ผู้มีอำนาจจัดการร้านค้า ให้ทำความรู้จักร้านค้าเพื่อสามารถจัดระดับความเสี่ยงได้ ถูกต้อง</p> <p>สำหรับร้านค้าเดิมที่ได้ทำความรู้จักไว้ก่อนแนวนโยบายฯ บังคับใช้ ผู้ประกอบธุรกิจสามารถดำเนินการ ทำความรู้จักร้านค้า จัดระดับความเสี่ยง และบริหาร ติดตามความเสี่ยงร้านค้าตามแนวนโยบายฯ ฉบับนี้ เมื่อ ผู้ประกอบธุรกิจต้องทบทวนและปรับปรุงข้อมูลของ ร้านค้าให้เป็นปัจจุบัน ตามหลักเกณฑ์ของ ปปง. และ ตามแนวนโยบายฯ ฉบับนี้</p>
<p>3.5 ผู้ประกอบธุรกิจสามารถจ้างหรือใช้บริการ บุคคลภายนอก (Outsource) ให้ดำเนินการในส่วน กระบวนการทำ KYM และการบริหารติดตามความ เสี่ยงร้านค้าได้หรือไม่</p>	<p>สามารถดำเนินการได้ โดยผู้ประกอบธุรกิจต้อง กำหนดนโยบายและมาตรการให้บุคคลภายนอกที่ว่าจ้าง หรือใช้บริการดำเนินการตามหลักการและกระบวนการ ที่กำหนดในแนวนโยบายฯ ฉบับนี้ โดยผู้ประกอบธุรกิจ ยังคงมีหน้าที่ตามกฎหมายและต้องรับผิดชอบดูแลการ ปฏิบัติตามแนวนโยบายฯ ของ ธปท. ฉบับนี้</p>
<p>4. การกำหนดมาตรฐานการทำความรู้จักและการบริหารติดตามความเสี่ยงร้านค้า</p>	
<p>4.1 กรณีผู้ประกอบธุรกิจร่วมกันกำหนดปัจจัยใน การประเมินและจัดระดับความเสี่ยงร้านค้า โดยใช้ ปัจจัย ดังต่อไปนี้ จะเพียงพอหรือไม่</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ร้านค้าที่เข้าลักษณะความเสี่ยงสูง <ul style="list-style-type: none"> ○ อ้างอิงประเภทธุรกิจที่มีความเสี่ยงสูง ตาม Merchant Category Code (MCC) ของผู้ให้บริการเครือข่ายบัตร 	<p>ผู้ประกอบธุรกิจต้องพิจารณากำหนดปัจจัย ในการประเมินและจัดระดับความเสี่ยงร้านค้าให้เพียงพอ เหมาะสมกับระดับความเสี่ยงที่ร้านค้ามี และให้ สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของผู้ประกอบธุรกิจ โดยมีหลัก ดังนี้</p>

คำถาม	คำตอบ
<p>ระหว่างประเทศ (International Card Scheme)</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ปัจจัยอาชีพที่มีความเสี่ยงสูงตามประกาศของสำนักงาน ปปง. ○ ควรมีปัจจัยอื่น ๆ ในการปรับระดับความเสี่ยงตาม MCC ในข้อที่แล้วหรือไม่ เช่น สามารถปรับความเสี่ยงลงได้ในกรณีที่เป็นธุรกิจที่มีการจดทะเบียน มีที่ตั้งเป็นหลักแหล่ง ฯลฯ ● ร้านค้าที่เข้าลักษณะต้องห้าม <ul style="list-style-type: none"> ○ ทำธุรกิจต้องห้ามตามกฎหมาย ○ ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ○ ติด Blacklist ของ International Card Scheme 	<ol style="list-style-type: none"> 1. อย่างน้อยต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของ ปปง. เช่น ปัจจัยด้านพื้นที่ ด้านผลิตภัณฑ์ที่ขายหรือให้บริการ ด้านช่องทางในการให้บริการ เป็นต้น 2. ผู้ประกอบธุรกิจจะพิจารณากำหนดปัจจัยในการประเมินและจัดระดับความเสี่ยงร้านค้า โดยอ้างอิงหลักเกณฑ์ของเครือข่ายบัตรหรือหลักเกณฑ์ภายในของผู้ประกอบธุรกิจเอง ซึ่งเข้มงวดกว่าหลักเกณฑ์ของ ปปง. ได้
<p>4.2 ผู้ประกอบธุรกิจสามารถใช้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้การประเมินความเสี่ยง การทำความรู้จัก และการบริหารจัดการตามความเสี่ยงร้านค้าของผู้ประกอบธุรกิจแต่ละแห่งอาจมีความเข้มข้นและสอดคล้องกันได้หรือไม่</p>	<p>รพท. ไม่ขัดข้อง และสนับสนุนให้ผู้ประกอบธุรกิจกำหนด Industry standard ร่วมกัน เพื่อยกระดับการทำความรู้จักและการบริหารจัดการตามความเสี่ยงร้านค้าให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน สอดคล้องกับหลักการของแนวนโยบายฯ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง</p>
5. การทำ KYM ร้านค้าหลัก (Master merchant) และร้านค้าอื่นภายใต้ร้านค้าหลัก (Sub-merchant)	
<p>ตามแนวนโยบายฯ ผู้ประกอบธุรกิจต้องทำความรู้จักและบริหารจัดการตามความเสี่ยงร้านค้าหลัก และร้านค้าอื่นภายใต้ร้านค้าหลักอย่างไร</p>	<p>ผู้ประกอบธุรกิจมีหน้าที่โดยตรงในการดูแลกระบวนการทำความรู้จักและการบริหารจัดการตามความเสี่ยงของร้านค้าหลัก สำหรับร้านค้าอื่นภายใต้ร้านค้าหลัก ผู้ประกอบธุรกิจต้องดูแลให้ร้านค้าหลักนำแนวนโยบายฯ ฉบับนี้ไปประยุกต์ใช้ เพื่อให้สามารถดูแลผู้เกี่ยวข้องกับการให้บริการรับชำระเงินของผู้ประกอบธุรกิจได้อย่างเพียงพอ ไม่ส่งผลกระทบต่อ</p>

คำถาม	คำตอบ
6. ระบบกลางที่ผู้ประกอบการธุรกิจแต่ละแห่งสามารถดำเนินการตรวจสอบข้อมูลร่วมกัน	
<p>มีหน่วยงานกลางหรือระบบกลางใด ๆ ที่ผู้ประกอบการธุรกิจแต่ละแห่งสามารถดำเนินการตรวจสอบข้อมูลร่วมกัน เพื่อให้เป็นข้อมูลและหลักเกณฑ์เดียวกันในการพิสูจน์ทราบข้อมูลและหลักฐานร้านค้า ได้หรือไม่</p>	<p>การตรวจสอบข้อมูลร้านค้า หรือเจ้าของร้านค้าหรือผู้มีอำนาจลงนาม สามารถทำได้ผ่านหน่วยงานของรัฐที่น่าเชื่อถือ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การตรวจสอบความถูกต้อง แท้จริง และเป็นปัจจุบัน ของข้อมูลบัตรประชาชน ผ่านระบบการตรวจสอบทางอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานภาครัฐ (DOPA) - การตรวจสอบหลักฐานการจดทะเบียนพาณิชย์หรือพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบของกระทรวงพาณิชย์ <p>อย่างไรก็ดี ในระยะต่อไป ธปท. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการธุรกิจสร้างความร่วมมือและประสานงานร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติหรือข้อมูล เช่น ข้อมูล Fraud หรือ ข้อมูล Watch list เป็นต้น</p>